

Abraham Hans
DE VLAAMSE BOSKEREL

IX. DE ZENUWZIEKE

Met bezwaard gemoed ging Eduard heen, 't Was een sombere avond en somber scheen de toekomst, maar meer dan ooit was de jongen besloten zijn Thilde trouw te blijven.

't Was toch ook om hem dat ze heel wat leed kende en vervolgd werd door een snode belager, die handelde op aanmoediging van een grote heer, zijn vader! 't Was voor hem dat ze moest strijden voor haar veiligheid, zich zelfs thuis moest wapenen.

Bij de dorpsbaan werd Eduard eensklaps aangesproken en uit zijn mijmeringen opgeschrikt.

Louis, de huisknecht, stond daar en scheen zeer ontroerd.

— Jonker, of ge onmiddellijk naar het kasteel wilt komen! 't Is goed, dat ik u hier aantref. De barones is onwel geworden, jonker. De barones schijnt een beroerte gekregen te hebben. De dokter is bij haar, dokter Dumont. De koetsier is naar de stad gereden om een andere geneesheer.

— Laat ons spoedig naar het slot gaan! zei de jongeman gejaagd. Hij vergat eensklaps wat hem en zijn moeder scheidde. Hij vergat hoe zijn moeder hem eens liet heengaan, die sombere herfstmorgen, zonder groet, hoe ze gespot had met zijn geliefde. Dat alles viel weg, want zijn moeder was ziek, misschien stervend.

En Eduard ijldoer de dreef.

Maar plots bleef hij staan.

— Louis, zei hij, ga eens naar de woning van dokter Vermeire.

— Maar jonker...

— Neen, ge moet de dokter niet halen. Zeg aan de huishoudster dat de dokter deze nacht bij Verdonk blijft.

De knecht aarzelde, al durfde hij niet tegenspreken.

— Louis, ge moet het doen! riep Eduard opgewonden. Denk nu aan geen twist of verdeeldheid meer. Louis, bewijs mij deze dienst en ga onmiddellijk!

— Ja, jonker, ik zal gaan.

En ontroerd rende Eduard over de brug. Met bevende hand trok hij aan de bel. De deur werd geopend en de baron zelf stond in de gang.

— Papa, is mama gevaarlijk ziek? vroeg Eduard diep ontroerd.

De edelman legde de vinger op de mond en wenkte zijn zoon hem te volgen naar de brede trap. Met kloppend hart en bevend van aandoening schreed de jongeman over het tapijt dat de voetstappen doofde.

Maar boven werd hij vlug door twee stoere knechten aangegrepen en vooraleer Eduard van zijn verrassing bekomen was, bevond hij zich in een kleine kamer, waar voor het hoge raam tralies stonden, zodat dit vertrek wel op een gevangenis leek. En met ontzetting begreep de jongeman, dat men hem in een hinderlaag had gelokt, terwijl de vader spotte:

— Vergeef mij deze list, gij zijt zenuwziek en ik moest zo handelen. Morgen zullen wij een dokter ontbieden, rust nu wat uit!

Hevig verontwaardigd sprong Eduard op, maar het was te laat. Hij hoorde nog de sleutel in het slot knarsen en zijn vader heengaan. Men had alles op zijn komst voorbereid.

In de kandelaar op de schouw brandden drie kaarsen, waarvoor de dansende vlammetjes lange schaduwen wierpen op de eentonig grijze muren. Een eenvoudig avondmaal stond op de tafel en het ledikant was pas gespreid.

Eduard siste van woede en hij sloeg met beide vuisten op de deur en schopte zodat het galmde door de bovengangen, maar niemand antwoordde en toen liet de arme jongeman zich in een zetel vallen.

— Alle middelen zal ik aanwenden, had zijn vader gezegd, en de zoon huiverde bij de herinnering aan de vreselijke woorden, want hij wist, wat die bedreiging betekende.

Zenuwziek! Vreselijk wapen dat zijn vader aanwenden kon! Er waren bewijzen genoeg in het oog van de wereld! Welke edelmanszoon huwde een bosdeerne. En men had hem reeds lang een «zonderling» genoemd. Zijn oom nog bij het laatste verblijf. Louise de Méricourt ook al. Zenuwziek, en Eduard dacht aan een gesticht, waar men hem van dichtbij bewaken zou, in de mening dat hij waarlijk geestesziek was. Waar zijn vader zijn wil zou breken!

— Maar dat nooit of nooit, nam de jongeman zich voor. Wanneer ik hier uit geraak keer ik terug bij mijn Thilde en later neem ik haar als wettige echtgenote.

En dan dacht Eduard aan Thilde en haar belager, aan haar zieke vader en aan alles wat men nu vertellen kon! En weer vloog hij op en liet zich tegen de eikenhouten deur vallen om ze in te beuken, doch die bewoog zelfs niet.

Er is zoveel niet veranderd sedert de middeleeuwen, had Henri gezegd. Eduard hoorde nog die woorden. Neen, er was niet veel

veranderd want zo handelde ook de burchtheer. Zenuwziek! kon dat voor zijn vader niet een « lettre de cachet » zijn om zijn onwillige zoon in de « Bastille » op te sluiten tot hij zich voegde naar de gewoonten en de tucht van het huis!

Een vreselijke nacht brak aan. En zijn broer Henri, zou die niet ingrijpen en zich verzetten tegen deze daad van brutaal geweld? Eduard wilde hopen maar durfde niet. Henri was immers een zoon van de adel, die een leven zonder last wenste, en geen partij tegen zijn vader kiezen kon!

Op één persoon slechts kon de gevangene rekenen: op zijn trouwe vriend, dokter Vermeire.

Eduard ontkleedde zich niet, want het zou hem onmogelijk zijn nu te slapen. Akelige gedachten spookten in zijn hoofd. Er was zoveel te bepeinen, te vrezen. 't Was of men een net had gespannen rond hem, een net rond Thilde. Hij had het ellendig gevoel van een machteloze, die het gevaar zeer duidelijk ziet, doch het niet kan afwenden.

Na de lange nachtstilte kwam er eindelijk toch wat leven en beweging in het slot.

Reeds vroeg bezocht de baron zijn zoon en sprak:

— Hebt ge een besluit genomen, een verstandig besluit?

— Mijn besluit, papa: ik onderwerp me niet aan een onrechtvaardigheid die ook gij voor uw geweten niet kunt verantwoorden.

— Dus, ge blijft koppig! riep de baron nijdig. Maar ik wijk evenmin, en ik ben machtig! Gij zijt zenuwziek en ge moet verzorgd worden!

— Papa, ge weet dat mijn zenuwen gezond zijn en dat mij niets deert.

— Dat zeggen zenuwzieken altijd! Welke gezonde edelmanszoon handelt als gij?

— Papa, als ge me verstoot, als ge me ontferft dan kan ik u nog eren, maar indien ge voortgaat op deze weg, als ge mij laat opsluiten om mijn wil te breken, als ge die gemene kerel voortdurend naar Thilde zendt, ja, dan zal ik u haten...

— Jongen, ik mag niet toornig worden over die eigenlijk onbeschaamde taal, want ge weet niet wat ge zegt. Uw zenuwen zijn diep geschokt en ge moet verzorgd worden, hernam de baron koud en stroef.

— En dat is nu uw tactiek! kreet Eduard. Maar ik laat mij niet opsluiten. Ik wil vrij gaan waar ik wil.

En woest sprong hij naar de deur, maar de baron was hem voor. Louis en nog een andere helper traden nu ook binnen, dwongen de jongeling in de kamer te blijven en draaiden de deur achter hem toe.

Enige uren later kwam de baron met een nog jong heerschap bij zijn

zoon. Eduard herkende de nieuwe dokter, de gunsteling en thans het werktuig van zijn vader, de geneesheer, die de brave Vermeire uit Houthulst verdringen moest.

— Mijnheer Dumont, hier zit nu mijn zoon, sprak de kasteelheer. Ik houd hem voor zenuwziek, maar zou gaarne uw advies horen.

De dokter maakte een linkse buiging en hernam:

— Zenuwziek, de geest overspannen. Mag ik uw pols eens voelen?

— Niet nodig! antwoordde Eduard kort. 't Is niet nodig, vader, met ons drieën komedie te spelen.

Mijnheer Dumont ontstelde, ging wat achteruit, stootte tegen een stoel, werd nog meer verlegen, trapte de baron op de voet en stamelde allerlei verontschuldigen.

— Hoort ge dat nu? vroeg de kasteelheer. Zulke taal spreekt hij meer, en ze maakt mij ongerust.

— Ja, een zonderling verschijnsel, mijnheer de baron. Zenuwziek...

— Hoor eens, papa, het gaat te ver! onderbrak de jongeman. Gij wilt mij naar een gesticht laten voeren, maar ik wil niet. Ik zal roepen en tieren in het rijtuig, in de trein. Ik zal onwillig zijn in dat gesticht. 'k Zal het uitschreeuwen, waarom gij mij opsluit.

Xavier van Boschdale bleef goed in zijn rol.

— Hoor toch eens aan, zei hij bedroefd. Zulke taal! 't Is smartelijk voor een vader, wij moeten maatregelen nemen.

— Ja, stemde dokter Dumont toe, en hij keek angstig naar de vermeende patiënt, als vreesde hij, dat deze hem zou beschuldigen van onderworpenheid en afhankelijkheid.

— Ik denk nog enige geneesheren te ontbieden, specialisten, hernam de baron, en de dokter gaf hem volkomen gelijk, want al durfde hij de baron niet tegenspreken, gaarne schudde hij in deze zaak alle verantwoordelijkheid van zich af.

Eduard had aan beide heren de rug toegekeerd en staarde naar het kasteelpark.

De baron en de dokter verlieten de kamer.

De edelmanszoon was er nu terdege van overtuigd dat zijn vader geen loze bedreigingen aanwendde, maar ongetwijfeld tot het uiterste zou gaan.

bewerking © 1982-2018, Jan MARCHAU

ABRAHAM HANS

DE VLAAMSE BOSKEREL

volksroman bewerkt door Jan Marchau

bewerking © 1982-2018, Jan MARCHAU

HELIOS N.V.
ANTWERPEN / AMSTERDAM